

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2-4
PL 32, 20101 TURKU

Diaarinumero 425/03.04.04.09/2024

Satakunnan hyvinvointialueen lausunto koskien Juhani Vehmaskankaan tekemää valitusta Turun hallinto-oikeudelle aluehallituksen päätöksestä 12.3.2024/ 78 §

Valittajan vaatimukset

Juhani Vehmaskangas on tehnyt oikaisuvaatimuksen aluehallituksen päätöksestä 16.1.2024 §8 koskien ikääntyneiden kotihoidon palveluiden palvelusetelin arvon määräytymistä 1.4.2024 alkaen.

Oikaisuvaatimuksessaan Vehmaskangas vaatii aluehallituksen päätöstä muutettavaksi niin, ettei se loukkaisi yhdenvertaisuutta. Palvelusetelin hinnoittelu olisi toteutettava valtionverotuksen tapaan progressiivisesti siten, että palvelusetelin arvo ei pienenesi siten, että se pienentäisi palvelusetelin saajan käytettävissä olevia tuloja. Lisäksi Vehmaskangas arvostelee oikaisuvaatimuksessaan päätöksen valmisteluun osallistuneiden matematiikan osaamista.

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus teki oikaisuvaatimuksen johdosta päätöksen 12.3.2024 § 78, jossa se hylkäsi Vehmaskankaan tekemän oikaisuvaatimuksen. Kyseinen päätös on toimitettu Vehmaskankaalle tiedoksi sähköpostitse 20.3.2024. Vehmaskangas valitti päätöksestä Turun hallinto-oikeuteen, jonne se on kirjattu saapuneeksi 29.4.2024.

Jatkovalituksessaan Vehmaskangas ei esittänyt uusia perusteita vaatimuksensa tueksi. Valitus on sanamuotoja hivenen muutettuna saman sisältöinen aiemman oikaisuvaatimuksen kanssa. Lisäksi Vehmaskangas väittää valituksessaan virheellisesti aluehallituksen todenneen päätöksen johtavan joiltakin osin eriarvoiseen kohteluun. Näin ei ole, vaan eriarvoisella kohtelulla on viitattu alkuperäiseen 16.1.2024 tehtyä päätöstä edeltäneeseen oikeustilaan.

Valituksen johdosta Satakunnan hyvinvointialue lausuu seuraavaa:

Lausunto

Hyvinvointialuelain 140 §:n mukaisesti aluevaltuuston päätökseen, hyvinvointiyhtymän, yhtymävaltuuston ja yhtymäkokouksen päätökseen sekä aluehallituksen ja lautakunnan tai johtokunnan ja viranhaltijan

oikaisuvaatimukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Vehmaskangas ei ole esittänyt perusteita päätöksen syntymisestä virheellisessä järjestyksessä; tai että päätöksen tehnyt viranomainen olisi ylittänyt toimivaltansa. Lainvastaisuudenkin osalta Vehmaskangas viittaa yleisesti yhdenvertaisuuden loukkaamiseen ja syrjintään ilman minkäänlaisia yksilöityjä lakiviittauksia. Näin ollen Satakunnan hyvinvointialue katsoo, ettei Vehmaskankaalla ole valitusperustetta, ja aluevalitus olisi täten jätettävä perusteettomana tutkimatta. Asiassa on puhtaasti kyse hyvinvointialueelle kuuluvasta harkintavallasta määrätä palvelusta perittävästä maksusta asiakasmaksulain ja palvelusetelilain edellyttämin rajoituksin.

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin katsoo Vehmaskankaalla olevan hyvinvointialuelain mukainen valitusperuste, lausuu Satakunnan hyvinvointialue seuraavaa:

Palvelusetelilain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä) 7 § 1 momentin mukaisesti hyvinvointialueen tulee määrätä palvelusetelin arvo niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat hyvinvointialueelle vastaavan palvelun tuottamisesta hyvinvointialueen omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus.

Yhdenvertaisuuslain 5 §:n mukaisesti Viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Palvelusetelillä tarkoitetaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen saajalle myöntämää sitoumusta korvata palvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset hyvinvointialueen ennalta määrittelemään arvoon asti. Palveluseteli on yksi tapa järjestää hyvinvointialueen vastuulle kuuluvia sosiaali- ja terveystalveluja. Palveluseteli voidaan määrätä myös tulosidonnaisena.

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus on aikaisemmin tehnyt päätöksen ottaa käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli (12.12.2022 § 376 Satakunnan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalveluiden palvelusetelit 1.1.2023 alkaen. Palvelusetelin arvo määrittiin seuraavassa kokouksessa. Ikääntyneiden kotihoidon osalta palvelusetelin arvoksi määrittiin kiinteähintainen 45,00 €/tunti. Kiinteähintaisessa palvelusetelissä asiakkaan tuloilla ei ole vaikutusta palvelusetelin arvoon.

Hyvinvointialueen järjestämän kotihoidon osalta asiakasmaksu taasen päätettiin määräytyvän asiakkaan maksukykyyn mukaisesti.

Kaksi eri maksutasoa, palveluseteli ja asiakasmaksu, muodostavat ristiriidan, joka kohtelee eriarvoisesti asiakkaita toisen maksaessa samasta palvelusta merkittävästi enemmän kuin toinen. Tällaiselle toiminnalle ei löydy oikeusperustetta yhdenvertaisuuslaista, joten ottaen huomioon yhdenvertaisuuslain 5 §:n mukainen yleinen velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta on hyvinvointialueen velvollisuutena ollut korjata vallitseva tilanne. Näin ollen aluehallitus on oikaisuvaatimuksen alaisella päätöksellä muuttanut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelin arvon määräytymään palvelusetelin saajan bruttotulojen mukaisesti. Koska arvo päätettiin määräytyväksi samoin perustein kuin samaa palvelua koskeva sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksu, voitaneen uutta palvelusetelin arvoa pitää myös palvelusetelilain 7.1 § huomioon ottaen kohtuullisena.

Yhteenveto

Aluehallituksen päätöksellä, toisin kuin Vehmaskangas oikaisuvaatimuksessaan väittää, edistetään yhdenvertaisuutta asettamalla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustelien arvo määräytymään samoin perustein sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksun kanssa koskien ikääntyneiden kotihoitoa. Täten Vehmaskankaan aluevalitus tulee hylätä.

Oikeudenkäyntikulut

Satakunnan hyvinvointialue katsoo, että on kohtuullista, että kumpikin osapuoli vastaa omista mahdollisista oikeudenkäyntikuluistaan.

Satakunnan hyvinvointialue

Anna Alarautalahti-Heurlin
hallintojohtaja

Laati

Anna Alarautalahti-Heurlin, hallintojohtaja, Satakunnan hyvinvointialue